HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

פסח וקדשים מאי איכא למימר
[1]מכאן תשובה לו לפרץ
משום דנראה למדלעוריתא לו חיים
רבי מאיר למיעוטא אלא מדרבנן[2]
ולהכי פריך הכי נמי שמחמיר אלא
לאכול בשר בלו ואפילו ממחיר בשאר
בשר פסח וקדשים אין יכול להחמיר
ומדקדק כי היכי דלר״מ יש חילוק
מדרבנן בין אפשר לאו אפשר לרבנן[3]: **או שאמר לשלוחו בו׳.**
מעיקרא תנא אלא מתניתא שחוטה
בשוק לחיכא למימר בעלים שחוטה
והדר אמר לחפי׳ אמר לשלוחו ומצאו
השליח שהיא שחוטה להשתא אלא
בראשונה נשחטה לפ״ה חזקתו שחוטה:
הכי נרסינן לעולם אין חזקה שליח
בו׳. מפורש בפ׳ בכל מערבין
(עירובין לב.): **הרי שאבדו** לו נדריו.
ר״ה נגעו בהמשוס לחשיד לחנגנה
לו חשיד חנגנה ומפוספסת קתני
בהדיא נגעה לו מתניתא ומלמה כו׳:
בי פליגי באשפה שבבית. הוא
הדין לפליגי בשוק אלא באשפה כדמוכח
בגמ׳ מניחות (ב״מ דף כד.): גבי ר׳ חנינא
שמצא שמור בין מצרים לגיפורי:

ממן
שבבית אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה מאי
אשפה אילימא אשפה שבשוק הא אמרת דכולי עלמא לא פליגי דאסור אלא
לאו פשיטא באשפה שבבית אימא סיפא ודברי רבי חנינא בנו של רבי
יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי בית אילימא בית ממש האמרת דכולי
עלמא לא פליגי דשרי אלא פשיטא באשפה שבבית קשיא דרבי אדרבי
הכי
שבבית ובה פליגי ושמעוטין רבי דכרבי חנינא סבירא ליה: **קשיא דרבי אדרבי.** דברישא נראו לו דברי רבי יהודה לאסר
באשפה שבבית ובסיפא נראו לו דברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי דמתיר באשפה שבבית אס כן קשיא דרבי אדרבי:
הכי

פסח וקדשים מאי איכא למימר אלא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר ה״נ היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר: א״ר נחמן אמר רב ראה אחד ששחט אם ראהו [א]מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו היכי דמי אי דידע דגמיר למה לי ראה ואי דידע דלא גמיר פשיטא ואלא דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר [ב]לימא [ג]רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן מי לא תניא [ד]הרי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק או שאמר לשלוחו צא שחוט והלך ומצא שחוט [ב]חזקתו שחוט אלמא אמרינן [ג]רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן הכא נמי לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן [ד]לעולם דידע דלא גמיר [ה]וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר מהו דתימא מדהאי שפיר הך נמי שפיר קמ״ל האי אתרמויי איתרמי ליה אידך שמא שהה שמא דרס בעא מיניה רב דימי בר יוסף מרב נחמן האומר לשלוחו צא ושחוט והלך ומצא שחוט אלמא אמר לו חזקתו שחוט האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצא תרום מאי אמר ליה [ו]אין חזקתו תרום מה נפשך אי [ג]חזקה שליח עושה שליחותו אפילו תרומה נמי ואי אין חזקה שליח עושה שליחותו אפילו שחיטה נמי לא אמר ליה [ז]לכי תיכול עלה כורא דמלחא לעולם [ו]אין חזקה שליח עושה שליחותו ושחיטה אי נמי [ח] דילמא אינש אחרינא שמע ואזל שחט רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תרומה דילמא אינש אחרינא שמע ואזל תרם הוה ליה תורם שלא מדעת [ט]והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תנאי היא [י]דתניא הרי שאבדו לו גדיים ותרנגולים והלך ומצאן שחוטים רבי יהודה אוסר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברים של רבי יהודה שמצאן באשפה ודברי רבי חנינא בנו של ר׳ יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי לאו בהא קמיפלגי דמ״ם אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ומר סבר לא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן אמר רב נחמן בר יצחק לא דכולי עלמא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ובבית דכ״ע לא פליגי [יא]דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי [יב]דאסור כי פליגי באשפה שבבית מ״ם אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ומר סבר [יג]אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה

ונפקא מינה להיכי שרמיוה שהיה לה חלב קודם לידה להיות לה מפטרינן מטעם חלב ופשיטא דלא רמי׳ מתם ורבי יוחנן נמי מכל לעיל (דף ה:): משחיטת כותי ולא גזר שמא כהו כדגזר ר״מ ובעשרה יוחסין (קידושין דף פ.) גבי שני כהנים שאין כהן בעת ליטמא ועשתן הכתוב כו׳ משמע נמי דרבי יוחנן כרבנן דר״מ ס״ל והא דמ״ר יוחנן בסוף מין מעמידין (ע״ז דף נט:) למעוטי מוריים וגבינות בית מוניקי ומשמע כר״מ התם הוי סתם ותמ״כ מחלוקת בריש כל הבשמים (שם מ:) והא דאמר רשב״ג כל שעשה שלשים יום בחדש אינו נפל הא לא שהה שפיר הוי אפילו נפל מן הגג או מכלו מרי בפרק ר׳ אליעזר דמילה (שבת דף קלב:) וקיימא לן התם כוותיה מע״ג דרובן אינן נפלים וכן תוך שמנה ימים בשהמה אמרינן התם ולא אזלינן בתר רובא משום דלא יצא להקל בערוה והכריכוה תלילה בשת תוך שלשים ולא רצו לסמוך על הרוב ולהתירה לשוק בלא תלילה שלא יאמרו העולם שפיהק ומת ויצא לידי לעז וקלקול ולכך גם לענין מלאכות פטור שלא יצא להקל בערוה ועוד דבלאו הכי יש להקל בתלילות דקי״ל (מו״ק דף ית.) כ.) הלכה כדברי המיקל בחבל ומקרו כמו כן בשהמה דגזרו בשהמה אטו מדם דמי לא הא לא קיימא הא לי נמי אסור בשהמה אפי׳ בבריה שלא יצא להתירה בחולה שיהא קרוב לפיהק ומת:

פסח וקדשים מאי איכא למימר.
[1]מכאן תשובה לו לפרץ
משום דנראה למדלעוריתא לו חיים
רבי מאיר למיעוטא אלא מדרבנן[2]
ולהכי פריך הכי נמי שמחמיר אלא
לאכול בשר בלו ואפילו ממחיר בשאר
בשר פסח וקדשים אין יכול להחמיר
ומדקדק כי היכי דלר״מ יש חילוק
מדרבנן בין אפשר לאו אפשר
לרבנן[3]: **או שאמר לשלוחו בו׳.**
מעיקרא תנא אלא מתניתא שחוטה
בשוק לחיכא למימר בעלים שחוטה
והדר אמר לחפי׳ אמר לשלוחו ומצאו
השליח שהיא שחוטה להשתא אלא
בראשונה נשחטה לפ״ה חזקתו שחוטה:
הכי נרסינן לעולם אין חזקה שליח
בו׳. מפורש בפ׳ בכל מערבין
(עירובין לב.): **הרי שאבדו** לו נדריו.
ר״ה נגעו בהמשוס לחשיד לחנגנה
לו חשיד חנגנה ומפוספסת קתני
בהדיא נגעה לו מתניתא ומלמה כו׳:
בי פליגי באשפה שבבית. הוא
הדין לפליגי בשוק אלא באשפה כדמוכח
בגמ׳ מניחות (ב״מ דף כד.): גבי ר׳ חנינא
שמצא שמור בין מצרים לגיפורי:

פסח. לחמר רחמנא (שמות יב) ואכלו את הבשר ושלמים לחמר רחמנא (שם כט) ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד שהכפרה תלויה אף בחכילה מאי חיכא למימר אלא ודאי לחכיל דשמיך מרובא חיכא דלא לחפשר ואפי׳ הכי פליג בקטן וקטנה משום דלחפשר. לדידן נמי היכי ילפינן מיניה [ב]אלא ודאי הלכה למשה מסיני [ג] הא דשמכינן מרובא אפי׳ היכא דלחפשר אי נמי אחרי רבים להטות (שם כג) משמע דין רובא דליתיה קמן דין רובא דליתיה קמן דמאי שנא הא מהא ואהא אלא דשכיחי דשכיחי ולא שכיחי ולא שכיחי ס״ח טרפות. ונקובת הריאה משום דשכיח הא ליעותא דשכיחי והיכא דאיתרמי [ג]דלחפרשה ריאה ולא שכיח מתאכלא דשמכינן אהא ואחרב דוקא לחמר (לעיל דף ט.). נשחטה בחזקת היתר עומדת ואין מפרכמין הדבר: **אי דידע דגמיר.** שמכיר בו שמלומד בהלכות שחיטה: **דידע דלא גמיר.** שמכיר בו שאין יודע הלכות שחיטה: **פשיטא.** דראה מותר להא לא שהה ולא דרס ולא ראה לאסור שמא שהה או דרס: **דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר.** ומשמועינן דלא שמכינן לחסמא עד שיהא מכיר בו שיודע: [ד]**מומחין הן.** שאם לא היה מומחה לא היה שוחט: **רוב מצויין אצל שחיטה.** כלומר רוב השוחטין: [ה]**והכן.** בעל הבית: **ומצא טרום.** ולא ידע מי תרמו: **חזקה שליח** [ו]**עושה שליחותו.** כל השלוחין עושין שליחותן וממזקינן להו בכך מאחר שנתלו בשלוחתם: **ואפי׳ אין עושה שליחותו אפילו בשחיטה נמי לא.** דשמא לא שלוחו שחט אלא מאי שליחו עשה כורא דמלחא לעולם [ז]אין חזקה שליח עושה שליחותו ושחיטה אי נמי [ח] דילמא אינש אחרינא שמע ואזל שחט רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תרומה דילמא אינש אחרינא שמע ואזל תרם הוה ליה תורם שלא מדעת [ט]והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תנאי היא [י]דתניא הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטים רבי יהודה אוסר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברים של רבי יהודה שמצאן באשפה ודברי רבי חנינא בנו של ר׳ יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי לאו בהא קמיפלגי דמ״ם אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ומר סבר לא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן אמר רב נחמן בר יצחק לא דכולי עלמא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ובבית דכ״ע לא פליגי [יא]דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי [יב]דאסור כי פליגי באשפה שבבית מ״ם אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ומר סבר [יג]אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה

ונפקא מינה להיכי שרמיוה שהיה לה חלב קודם לידה להיות לה מפטרינן מטעם חלב ופשיטא דלא רמי׳ מתם ורבי יוחנן נמי מכל לעיל (דף ה:): משחיטת כותי ולא גזר שמא כהו כדגזר ר״מ ובעשרה יוחסין (קידושין דף פ.) גבי שני כהנים שאין כהן בעת ליטמא ועשתן הכתוב כו׳ משמע נמי דרבי יוחנן כרבנן דר״מ ס״ל והא דמ״ר יוחנן בסוף מין מעמידין (ע״ז דף נט:) למעוטי מוריים וגבינות בית מוניקי ומשמע כר״מ התם הוי סתם ותמ״כ מחלוקת בריש כל הבשמים (שם מ:) והא דאמר רשב״ג כל שעשה שלשים יום בחדש אינו נפל הא לא שהה שפיר הוי אפילו נפל מן הגג או מכלו מרי בפרק ר׳ אליעזר דמילה (שבת דף קלב:) וקיימא לן התם כוותיה מע״ג דרובן אינן נפלים וכן תוך שמנה ימים בשהמה אמרינן התם ולא אזלינן בתר רובא משום דלא יצא להקל בערוה והכריכוה תלילה בשת תוך שלשים ולא רצו לסמוך על הרוב ולהתירה לשוק בלא תלילה שלא יאמרו העולם שפיהק ומת ויצא לידי לעז וקלקול ולכך גם לענין מלאכות פטור שלא יצא להקל בערוה ועוד דבלאו הכי יש להקל בתלילות דקי״ל (מו״ק דף ית.) כ.) הלכה כדברי המיקל בחבל ומקרו כמו כן בשהמה דגזרו בשהמה אטו מדם דמי לא הא לא קיימא הא לי נמי אסור בשהמה אפי׳ בבריה שלא יצא להתירה בחולה שיהא קרוב לפיהק ומת:

פסח. לחמר רחמנא (שמות יב) ואכלו את הבשר ושלמים לחמר רחמנא (שם כט) ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד שהכפרה תלויה אף בחכילה מאי חיכא למימר אלא ודאי לחכיל דשמיך מרובא חיכא דלא לחפשר ואפי׳ הכי פליג בקטן וקטנה משום דלחפשר. לדידן נמי היכי ילפינן מיניה [ב]אלא ודאי הלכה למשה מסיני [ג] הא דשמכינן מרובא אפי׳ היכא דלחפשר אי נמי אחרי רבים להטות (שם כג) משמע דין רובא דליתיה קמן דמאי שנא הא מהא ואהא אלא דשכיחי דשכיחי ולא שכיחי ס״ח טרפות. ונקובת הריאה משום דשכיח הא ליעותא דשכיחי והיכא דאיתרמי [ג]דלחפרשה ריאה ולא שכיח מתאכלא דשמכינן אהא ואחרב דוקא לחמר (לעיל דף ט.). נשחטה בחזקת היתר עומדת ואין מפרכמין הדבר: **אי דידע דגמיר.** שמכיר בו שמלומד בהלכות שחיטה: **דידע דלא גמיר.** שמכיר בו שאין יודע הלכות שחיטה: **פשיטא.** דראה מותר להא לא שהה ולא דרס ולא ראה לאסור שמא שהה או דרס: **דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר.** ומשמועינן דלא שמכינן לחסמא עד שיהא מכיר בו שיודע: [ד]**מומחין הן.** שאם לא היה מומחה לא היה שוחט: **רוב מצויין אצל שחיטה.** כלומר רוב השוחטין: [ה]**והכן.** בעל הבית: **ומצא טרום.** ולא ידע מי תרמו: **חזקה שליח** [ו]**עושה שליחותו.** כל השלוחין עושין שליחותן וממזקינן להו בכך מאחר שנתלו בשלוחתם: **ואפי׳ אין עושה שליחותו אפילו בשחיטה נמי לא.** דשמא לא שלוחו שחט אלא מאי שליחו עשה כורא דמלחא לעולם [ז]אין חזקה שליח עושה שליחותו ושחיטה אי נמי [ח] דילמא אינש אחרינא שמע ואזל שחט רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תרומה דילמא אינש אחרינא שמע ואזל תרם הוה ליה תורם שלא מדעת [ט]והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תנאי היא [י]דתניא הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטים רבי יהודה אוסר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברים של רבי יהודה שמצאן באשפה ודברי רבי חנינא בנו של ר׳ יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי לאו בהא קמיפלגי דמ״ם אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ומר סבר לא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן אמר רב נחמן בר יצחק לא דכולי עלמא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ובבית דכ״ע לא פליגי [יא]דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי [יב]דאסור כי פליגי באשפה שבבית מ״ם אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ומר סבר [יג]אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה

ממן
שבבית אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה מאי
אשפה אילימא אשפה שבשוק הא אמרת דכולי עלמא לא פליגי דאסור אלא
לאו פשיטא באשפה שבבית אימא סיפא ודברי רבי חנינא בנו של רבי
יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי בית אילימא בית ממש האמרת דכולי
עלמא לא פליגי דשרי אלא פשיטא באשפה שבבית קשיא דרבי אדרבי
הכי
שבבית ובה פליגי ושמעוטין רבי דכרבי חנינא סבירא ליה: **קשיא דרבי אדרבי.** דברישא נראו לו דברי רבי יהודה לאסר
באשפה שבבית ובסיפא נראו לו דברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי דמתיר באשפה שבבית אס כן קשיא דרבי אדרבי:
הכי

מסורת הש״ס

ב) [נעיל ג:], ג) [תוספתא פ״ב ה״ב], ג) ניטין סד. עירובין לג: [מיל יב.], ד) [נקמן קיב. שבת ד. (פסחי׳ קיד) עירובין לו.], ה) ב״מ כד: [תוספתא פ״ב ה״ג], ו) [קדושין מג:], ז) [במדבר יח], ח) בכ״מ נוסף: הא, ט) [ועיין תוס׳ לקמן פו: בסוף ד״ה סמוך], י) [ע״ש תוס׳ בכורות כ. ד״ה ומי בעית לימא].

גליון הש״ס

רש״י ד״ה פסח וכו׳ אלא ודאי הלכ״מ. עיין לקמן דף נ ע״ב בד״ה ומי ועי״ק:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ת״ש לימא כל״ל ותיבת דילמא נמחק: (ב) רש״י ד״ה פסח וכו׳ מפיני הוא דמכיון:

מוסף רש״י

לכי תיכול עלה כורא דמלחא. כנדיתותא דהלל ליה, כשתמדוך לי כור של מלח תומר לך טעמו של דבר (שבת ד. וכנע״ז ערובין לו. ולקמן קיב.) לשנת מחניא לכשתאכל עליה כור של מלח לא תוכל להשותם זו לזו (שבת שם). שמצאן באשפה. שדרך נשלה להשליכה בשפה (ב״מ כד:).

שיטה מקובצת

[א] לימא רוב מצויין אצל שחיטה. נ״ב ע״ר תוס׳ בכורות דף כ ע״ב: [ב] הלכה למשה מסיני הוא הא: [ג] והיכא דאתרמי [ד] דאיתפקא ריאה: [ד] מומחין הן שאם לא היה וכו׳. נ״ב בקצת ס״י כתיב (רוב מצויין) כלומר רוב השוחטים מומחים הם שאם לא היה שוחט מומחה לא היה שוחט: [ה] והלך בעל הבית. (עוד) נ״ב בכל הספרי יד נמצא והלך אח״כ בעל הבית ומצאו שחוט ולא ידע מי שחטו אם שלוחו אם אחר: דשחט חד סימן כמיה שפיר והלך לו הרואה וגמר זה שחיטתו והלך וכו׳: [ו] חזקת שליח וכו׳. נ״ב בקצת ס״י עושה שליחותו כל השלוחין מוחזקין בכך דלאחר שנתרצו בשליחותן ודאי עושים שליחותן: [ז] ומאי נראין דברי פלוני ולא דברי פלוני והלא: [ח] מבשר תאוה לא פריך. נ״ב ע״ר תוס׳ בכורות (דף כ ע״ב):

ט) [נרמה דל״ל לתיכפרקת.]

עין משפט נר מצוה

א [טוש״ע י״ד סימן פ סעיף ג]:
פב ב ג מיי׳ פ״ד מהלכות שחיטה הלכה ז סמג עשין סג טוש״ע י״ד סימן פ סעיף פ ופעיף ד:
פג ד ה טוש״ע שם סעיף ג:
פד ו ז מיי׳ פ״ד מהלכות תרומות הלכה ו [טוש״ע י״ד סימן צמח סעיף לד]:
פה ח מיי׳ שם הלכה ג:
פו ט י כ מיי׳ פ״ד מהלכות שחיטה הלכ׳ ז ועיין בכ״מ שהאריך סמג עשין סג טוש״ע י״ד סי׳ פ סעיף ד:

רבינו גרשום

(אלא תדע) [דילמא] היכא דאפשר למבדקיה אפשר [והיכא דלא אפשר לא אפשר] ולא אמרינן במקום נקב קא שחיט: וכי תימא [ט] בפסח וקדשים רובא אזלינן מאי וכו׳ אלא היכא דאפשר וכו׳ הכא נמי (בשחיטה) [לדידן] היכא דאפשר אפשר ולעולם לא אזלינן בתר רובא היכא דיכילינן (למיבדקא) למיבדקיה: [י]אמר ליה חזקתו שחוט כלומר דאמרינן שלוחו שחט או ישראל אחר מומחה שחט ורוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן הכא נמי (בשחיטה) [בראה אחד ששחט נימא] דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ולמה ליה לראות מתחלה ועד סוף: לעולם [דידע דלא גמיר וכגון וכו׳] שמא שהה ושמא דרס ומשום הכי צריך לראות מתחלה ועד סוף: אמר לו אין חזקתו תרום כלומר אע״פ שמצא תרום צריך לתרום פעם אחרת כדבעינן לפרושי לקמן לעולם אין חזקה שליח וכו׳ אבל בשחיטה אי נמי אינש וכו׳ אבל בתרומה (קאמר) [דילמא] אינש אחרינא שמע כו׳ [והתורם שלא מדעת וכו׳.] דכתיב והרמתם גם אתם. ר׳ יהודה [ס״ל] אסור [דלא אמרינן] דרוב מצויין אצל שחיטה וכו׳ ור׳ חנינא בנו של ר׳ יוסי הגלילי סבר דרוב מומחין הן כו׳: אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאו וכו׳ (ודמר סבר רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן). לעולם דכ״ע מומחין באשפה שבשוק כולי עלמא לא פליגי דאסור דוקא נתנבלו בשחיטה (נמי) [והשוחטן] השליכן

ט) נרמה דל״ל ומי מימא מהש״ס דלא מכיל בגמרא בפסח וקדשים מאי וכו׳. כ) נרמה דל״ל בגמא ממרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן כלומר דאמרינן רוב מצויין